

kakor upaš več koristiti bravcem. Toliko je gotovo, da naturalist Sienkiewicz ni. Proti naturalizmu je tudi odločno nastopil v „Listih o Emilu Zoli“. Sicer so pota njegovega pegaza različna; v velikih romanih mu pisatelj ne pusti stopiti iz mej zmerne realizma, v novelah ga pa požene tudi v dekadentične skoke. (Prim.: „Lux in tenebris lucet“ v „Hauschatz“-u 1901. št. 5.) Iz tega vidimo, da je Sienkiewicz mojster vseh mojstrov in

stavki so; le kjer že mora biti odvisen stavek, tam ga je pisatelj zapisal. V drugih Sienkiewiczevih spisih tega ne opažamo. Celi roman „Quo vadis?“ je pisan v Tacitovem slogu od začetka do konca.

„Rodzina Połanieckich“ ima popolnoma moderen jezik. Slog v povesti „Ogniem i mieczem“ napravlja na bravca tak vtis, kakor bi poslušal globoko zamišljenega, melanholičnega človeka, ki govori lakonično, včasih

Sienkiewicz in njegova otroka.

da piše res, kakor hoče. Njegovega peresa ne vlada domišljija, ampak trezno misleči um.

Prav zato je njemu lahko marsikaj, česar se večina pisateljev še lotiti ne upa. Redkokdaj vidimo namreč, da bi romanopisec izkušal posnemati tudi jezik, ki se je govoril v času, iz katerega je vzeta snov dotičnega spisa. Sienkiewicz pa na to skrbno pazi, ker hoče v svojih delih doseči vsestransko harmonijo. „Quo vadis?“ je pisan prav tako, kakor bi bil preveden iz knjig kakega latinskega zgodovinarja. Skoraj sami glavni

skoraj brez zveze, ki rad modruje ter rabi podobe in primere. Tako je hotel pisatelj celó v slogu označiti duha na Ukrajini bivajočega maloruskega ljudstva, s čigar zgodbo se peča ta knjiga. Priznati se mora, da je Sienkiewicz to nalogo mojstrsko rešil. V celi knjigi „Ogniem i mieczem“ veje nekaj sanjavega, skrivnostnega, kakor bi bila cela knjiga ena sama maloruska narodna pesem.

Poleg tega je trilogija „Ogniem i mieczem“, „Potop“ in „Pan Wołodyjowski“ pisana v poljščini, katero so govorili v 17. stoletju!